

Nota Archeologie gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

Foto: De oorspronkelijke 14^e eeuwse hoevenverkaveling van de zwindrechtse Waard in ambachten en volgerlanden geprojecteerd op een recente luchtfoto

Ambachten

GL	Grote Lindt	HA	Hendrik-Ido-Ambacht	HJ	Heerjansdam
HO	Heer Oudelandsambacht	KA	Kortambacht van de Lindt	KH	Kijfhoek (Daniëlsambacht)
KL	Kleine Lindt	LH	Lievershil	MO	Molenambacht
NH	Nederhoven	RS	Rijsoord	SA	Sandelingenambacht
SC	Schobbelandsambacht	ST	Stevenshoek	SK	Schildmankinderenambacht
VS	Van Schoonhoudersambacht			..-v	volgerland

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Doel van deze nota.....	4
3.	Inperking.....	5
4.	Oriëntatie op de Wamz.....	6
	4.1 Hoofdlijnen.....	6
	4.2 Een nadere beschouwing.....	7
5.	Archeologie in planologische procedures.....	8
	5.1 Bestemmingsplan.....	8
	5.2 Beleidsregel archeologie in bestemmingsplannen.....	8
	5.3 Overige ruimtelijke procedures; de omgevingsvergunning.....	12
	5.4 Beleidsregel archeologie in omgevingsvergunningen.....	12
6.	Erfgoedverordening.....	14
7.	Verhouding tussen regelingen.....	15
8.	Kwaliteitsborging.....	16
	8.1 Het selectiebesluit.....	16
	8.2 Rechtsbescherming.....	17

Colofon

Afdeling: Beleid & Ontwikkeling
Datum: 2 2013
Auteur: Jenny van Boxel en Daan Groenenboom
Foto's: RAAP-rapport Via Oostendam naar Ambacht

1. Inleiding

Op 1 september 2007 trad de Wet op de Archeologische monumentenzorg (Wamz)¹ in werking. Hiermee gaf het toenmalige kabinet uitvoering aan het verdrag van Malta (ook wel verdrag van Valetta genoemd). Met dit verdrag beogen de lidstaten van de Raad van Europa archeologische monumentenzorg een nadrukkelijke plaats in de samenleving te geven.

De Wamz legt de regie op de archeologische monumentenzorg bij gemeenten. Kern van de wetswijziging is dat de archeologie een grotere rol binnen de ruimtelijke ordening heeft gekregen. Voor elke bodemingreep en alle inrichtingsplannen moet de noodzaak voor archeologisch (veld)onderzoek overwogen worden. Gevolg hiervan is dat archeologie een grotere claim op grond zal en kan leggen dan voorheen het geval is geweest. Uitgangspunt hierbij is het zoveel mogelijk behouden van archeologische waarden in de oorspronkelijke context: behoud in situ (ter plekke). Gemeenten hebben in de beleidsuitvoering binnen de nieuwe wetgeving een grote verantwoordelijkheid voor en een sturende rol in beheer en behoud van archeologische en cultuurhistorische waarden. Het bestemmingsplan is daarbij het centrale sturingsinstrument. Dit betekent dat gemeenten bij de afweging die zij maken tijdens de totstandkoming van een bestemmingsplan, ook de archeologische monumentenzorg moeten betrekken. Dit geldt tevens voor de uitgebreide WABO-procedure.

HET BELANG VOOR HENDRIK-IDO-AMBACHT

Zowel de landelijke Indicatieve Kaart Archeologische Waarden als de provinciale Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Hoeksche Waard, IJsselmonde en Dordrecht geeft aan dat Ambacht middelhoge tot hoge trefkansen op archeologische sporen in de bodem kent. Dit betekent dat archeologie tijdens ruimtelijke procedures een nadrukkelijke rol speelt. Bovendien vindt de gemeente dat van iedereen - maar zeker van een gemeente - mag worden verwacht dat zij op een zorgvuldige wijze omgaan met waardevolle (archeologische) cultuurgoederen.

ARCHEOLOGISCHE ACHTERGRONDEN

Deze beleidsnota beantwoordt de vraag op welke wijze archeologie in ruimtelijke procedures vorm moet krijgen. Om deze nota een gedegen fundament te geven, heeft de gemeente in 2013 opdracht gegeven aan Archeologisch Adviesbureau RAAP om nader onderzoek te verrichten naar de archeologische verwachtingswaarde. Dit onderzoek heeft geresulteerd in een rapportage² met een archeologische verwachtingskaart en een beleidsadvieskaart. Deze kaart deelt het grondgebied van de gemeente op in gebieden met een (zeer) hoge, gemiddelde en lage verwachting op archeologische waarden in de ondergrond. Naarmate de verwachting lager is, kan meer bodemverstoring worden geaccepteerd alvorens van een initiatiefnemer een archeologisch onderzoek wordt gevergd.

SPECIFIEKE KENNIS

Beleid rond archeologie vereist specifieke kennis. Om de kwaliteit van het gemeentelijk archeologisch beleid op dit punt voldoende te borgen, is een concept van de nota besproken met de gemeentelijke archeologen van Dordrecht. Adviezen en opmerkingen van hen zijn in de nota verwerkt.

¹ De Wet op de archeologische monumentenzorg is de citeertitel van Wet tot wijziging van de Monumentenwet 1988, de Ontgrondingenwet, de Wet milieubeheer en de Woningwet.

² Het gaat om de rapportage: 'Via Oostendam naar Ambacht', een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, RAAP Archeologisch Adviesbureau, 4 juli 2013. RAAP-rapport 2626

2. Doel van deze nota

Deze nota beoogt:

- Duidelijkheid te bieden wanneer een archeologisch onderzoek noodzakelijk is;
- Handvaten te bieden aan ambtenaren van de gemeente H-I-Ambacht hoe zij archeologie moeten betrekken in besluitvorming;
- De kwaliteit van het besluitvormingsproces rond archeologie te borgen.

DUIDELIJKHEID

Deze nota geeft samen met de gemeentelijke archeologische beleidskaart concreet aan wanneer een archeologisch onderzoek in het kader van een bestemmingsplan- of omgevingsvergunningprocedure noodzakelijk is. Daarmee zorgt deze nota ervoor dat het voor burgers en bedrijven duidelijk is wanneer zij een archeologisch onderzoek moeten (laten) uitvoeren. Zij kunnen dan tijdens planvorming rekening houden met archeologie. Wanneer in een vroegtijdig stadium duidelijkheid bestaat over de aanwezigheid van archeologie in de bodem, kunnen onverwachte situaties tijdens de uitvoering van ruimtelijke plannen grotendeels worden voorkomen.

Opgraving van een Romeins Villacomplex aan de Achterambachtse weg in 2005. Foto W. Versseveldt. Collectie Historisch genootschap H-I-Ambacht.

HANDVATEN

Deze nota is ook bedoeld voor ambtenaren van gemeente. Het biedt handvaten om het belang van archeologie en het belang van burgers en bedrijven tegen elkaar af te wegen..

KWALITEIT

Tot slot legt de gemeente in deze notitie vast op welke wijze zij de kwaliteit van de uitgevoerde archeologische onderzoeken en de hiermee samenhangende besluitvorming borgt.

3. Inperking

Deze nota beoogt vooral een praktische nota te zijn; het moet passen op de meest voorkomende praktijksituaties. Daarom is de reikwijdte van de nota ingeperkt; het staat uitsluitend stil bij de meest voorkomende ruimtelijke procedures. De Wamz richt zich echter ook op andere wettelijke kaders, zoals het besluit Milieueffectstandaardrapportages (MER). In de Ambachtse praktijk zal een MER-procedure niet vaak voorkomen. Bovendien is deze procedure zo specifiek, waardoor het weinig zinvol is hiervoor een beleidsregel vast te stellen

Een vergelijkbare afweging is gemaakt rond de voorschriften die aan bijvoorbeeld een omgevingsvergunning kunnen worden verbonden. Deze voorschriften kunnen onder andere bepalen dat een initiatiefnemer zijn bouwplan aangepast uitvoert, zodat waardevolle archeologische sporen in de ondergrond beter bewaard blijven. Deze voorschriften zijn maatwerk; zij zijn afhankelijk van de aard en de omvang van archeologische sporen in de ondergrond. Daarom is er voor gekozen om hiervoor geen generieke regeling in deze nota te treffen. Wel stuurt deze nota aan op het treffen van een formeel juridische grondslag om – wanneer dat noodzakelijk is - deze aanvullende voorwaarden te kunnen vaststellen.

Deze nota bevat uitsluitend het bestuurlijk juridisch kader. De onderbouwing en inhoudelijke archeologische achtergronden voor de gemeente staan beschreven in de rapportage van RAAP.

4. Oriëntatie op de Wamz

4.1 Hoofdpijnen

De Wamz kent grofweg drie uitgangspunten:

- Behoud van archeologische waarden 'in situ';
- Regierol bij gemeenten met het bestemmingsplan als sturingsinstrument;
- Het principe 'de verstoorder betaalt'.

BEHOUD IN SITU

Wanneer een bodemverstoring gaat plaatsvinden, is in beginsel archeologisch onderzoek verplicht. Blijkt uit de resultaten van dit onderzoek dat waardevolle en behoudenswaardige sporen in de bodem aanwezig zijn, dan moet de gemeente een belangenafweging maken. Het uitgangspunt is daarbij om archeologische waarden in de bodem te laten zitten (behoud in situ). Met een opgraving gaat de context van de vindplaats verloren en daarmee wetenschappelijk waardevolle informatie. Het is de verwachting dat het opgraven in de toekomst door voortschrijdende technische inzichten met minder schade kan plaatsvinden. Behoud in situ kan betekenen dat de gemeente de initiatiefnemer kan verplichten om zijn bouwplan aan te passen (bijvoorbeeld in plaats van heipalen, te schroeven palen). Is behoud 'in situ' niet mogelijk, dan moet de initiatiefnemer zorg dragen voor het behoud ex situ, dus voor de benodigde onderzoeken en/of vervolgstappen.

BESTEMMINGSPLAN

Het centrale instrument is volgens de Wamz het bestemmingsplan. Dit betekent dat archeologie een rol speelt bij bestemmingsplanprocedures, maar ook in andere ruimtelijke procedures zoals een omgevingsvergunning waarmee het college een ontheffing verleent van het geldend bestemmingsplan. Ook kan de gemeente een archeologisch standaardrapport eisen bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen. Aan bepaalde beschikkingen kan de gemeente met het oog op een goede archeologische monumentenzorg voorwaarden verbinden, zoals het onder archeologische begeleiding plaats laten vinden van aanleg- bouw- of sloopwerkzaamheden.

VERSTOORDER BETAALT

De Wamz kent het principe 'de verstoorder betaalt'. Dit betekent dat een initiatiefnemer de kosten dient te dragen van bijvoorbeeld: archeologisch onderzoek, aanpassing van zijn plannen of een opgraving.

4.2 Een nadere beschouwing

Vanuit de centrale rol die het bestemmingsplan in de archeologische monumentenzorg heeft, zijn er verschillende momenten te onderscheiden waarbij een toets aan archeologie plaatsvindt. Tabel 1 geeft een overzicht van deze momenten, waarbij tevens de juridische grondslag is vermeld. Deze tabel kan behulpzaam zijn bij de vraag of bij een bepaald besluit of vergunning archeologie een rol speelt.

Tabel 1: procedures en besluiten waar archeologie een rol speelt.

Toetsingsmoment	Juridische grondslag	Opmerkingen
Vaststellen bestemmingsplan	3.1 Wro, 3.1.6 Bro, 3:20 Awb.	De verplichting om rekening te houden met archeologische monumentenzorg vloeit voort uit Wro, Bro en Awb.
Verlenen aanlegvergunning	39 Monw, 2.1 lid 1 onder b Wabo.	Een aanlegvergunning is verplicht wanneer het bestemmingsplan dit regelt. Aan een aanlegvergunning kan het college voorwaarden verbinden met het oog op de archeologische monumentenzorg.
Omgevingsvergunning afwijking bestemmingsplan	41 Monw, 2.1 lid 1 onder C Wabo.	De verplichting om rekening te houden met archeologische monumentenzorg vloeit voort uit Monw en Wabo

De Monw geeft aan dat bij projecten kleiner dan 100 m² geen archeologisch onderzoek is vereist. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om een andere grens vast te stellen (art. 41a MW).

De gemeente Hendrik-Ido-Ambacht op de veldminuut (circa 1850). De afzonderlijke opwassen in de Noord/Pelsert/Rietbaan zijn al grotendeels aangegroeid

5. Archeologie in planologische procedures

5.1 Bestemmingsplan

De gemeente streeft er naar om archeologie zoveel als mogelijk in bestemmingsplannen te borgen. Deze borging moet enerzijds eenduidig in de regels van het bestemmingsplan en op de verbeelding (=plankaart) plaatsvinden. Anderzijds moeten de regels de initiatiefnemer pas dan met een toets aan archeologie confronteren, wanneer dit ook echt noodzakelijk is. Om deze reden heeft de gemeenteraad een afweging gemaakt tussen de bescherming van archeologische waarden in de ondergrond en het belang van (potentiële) initiatiefnemers.

Deze belangenafweging heeft geresulteerd in de in paragraaf 5.2 opgenomen 'Beleidsregel Archeologie in Bestemmingsplannen'. Deze beleidsregel zal bij het opstellen van bestemmingsplannen in acht worden genomen. De beleidsregel maakt onderscheid tussen bestemmingsplannen die ambtshalve op initiatief van de gemeente worden geactualiseerd of die waarbij een bestemmingsplanprocedure op aanvraag plaatsvindt.

5.2 Beleidsregel archeologie in bestemmingsplannen

De gemeenteraad van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht acht het noodzakelijk om, op basis van artikel 3:1 Wet ruimtelijke ordening in samenhang met artikel 38a en 39 van de Monumentenwet 1988, alsmede artikel 1:4 lid 4 Algemene wet bestuursrecht ter bescherming van archeologische waarden in de ondergrond, bij vaststelling van bestemmingsplannen de volgende beleidsregel in acht wordt genomen.

1. Begrippen

Deze beleidsregel verstaat onder:

- a. Archeologische waarden categorie 1 (AW1): Een gebied of zone waar de aanwezigheid van archeologische resten/vindplaatsen is aangetoond;
 - AMK-terreinen met een hoge of zeer hoge waarde, maar niet wettelijk beschermd,
 - ARCHIS-vindplaatsen,
 - historische dorpskernen en de ambachtsheerlijke erven.
- b. Archeologische waarden categorie 2 (AW2): historische dijken.
- c. Te verwachten archeologische waarden categorie 1 (VAW1): Middeleeuws bewoningslint waarvoor een hoge verwachting geldt ten aanzien van verspreide bewoning uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd (m.n. huisplaatsen en boerderijen).
- d. Te verwachten archeologische waarden categorie 2 (VAW2): gebied waarvoor een middelhoge en hoge verwachting geldt voor vindplaatsen, vanwege de aanwezigheid in de ondergrond van stroomgordels van de Merwede en Waal, uit respectievelijk de IJzertijd/Romeinse tijd en Middeleeuwen.
- e. Te verwachten archeologische waarden categorie 3 (VAW3): gebied waarvoor een middelhoge verwachting geldt, vanwege afzettingen van de Zwijndrechtstroomgordel en de verwachting voor een vindplaats uit de periode Neolithicum-Bronstijd.
- f. Te verwachten archeologische waarden categorie 4 (VAW4): gebied waarvoor een lage en middelhoge verwachting geldt voor vindplaatsen en een hoge verwachting ten aanzien

van de rivierduinen en bewoningsresten uit het laat Paleolithicum t/m Mesolithicum.

g. Te verwachten archeologische waarden categorie 5 (VAW5): gebied met een lage archeologische verwachting vanwege de huidige en historische uiterwaarden van de Oude Maas.

h. Te verwachten archeologische waarden categorie 6 (VAW6): gebied met een hoge kans op archeologische resten vanwege in de Middeleeuwen afgedamde rivier de Waal.

i. Te verwachten archeologische waarden categorie 7 (VAW7): gebieden met een lage archeologische verwachting, de Sophiapolder en Volgerlanden-West

j. Aandachtsbestemming: historisch wegenpatroon.

2. Aanlegactiviteiten

Voor de gebieden die op de bij deze beleidsregel behorende en als zodanig gewaarmerkte gemeentelijke archeologische beleidskaart zijn aangegeven als:

1. AW1, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 100 m² of meer en dieper dan 35 cm-Mv verboden zijn;

2. AW2, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat door- of vergravingen van dijken verboden zijn;

3. VAW1, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 100 m² of meer en dieper dan 35 cm-Mv verboden zijn;

4. VAW2, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 500 m² of meer en dieper dan 50 cm-Mv verboden zijn;

5. VAW3, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 500 m² of meer en dieper dan 150 cm-Mv verboden zijn;

6. VAW4, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 2.500 m² of meer en dieper dan 50 cm-Mv verboden zijn;

7. VAW5, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 10.000 m² of meer en dieper dan 50 cm-Mv verboden zijn;

8. VAW6, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat een bureauonderzoek, conform de vigerende KNA waterbodems, noodzakelijk is;

9. VAW7 geen vervolgonderzoek noodzakelijk.

10. In het bestemmingsplan wordt bepaald dat het college van burgemeester en wethouders van de verboden als bedoeld in de leden 1 tot en met 8 bij omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid, onderdeel b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (aanlegvergunning) ontheffing kan verlenen.

11. In het bestemmingsplan wordt bepaald dat bij een aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in lid 10 een standaardrapportage wordt overgelegd, waarin de resultaten van een onderzoek naar archeologische waarden in de ondergrond zijn vastgelegd. Wanneer de bodemverstoring plaatsvindt in een gebied als bedoeld:

a. in de leden 1, 3, 4, 5, en 7 van deze beleidsregel, dan heeft het archeologisch onderzoek

- in ieder geval tot doel de vaststelling van archeologische resten in de ondergrond;
- b. in lid 2, dan heeft het archeologisch onderzoek in ieder geval tot doel het verkrijgen van inzicht in de opbouw en ouderdom van de dijk.
 - c. in lid 6, dan heeft het archeologisch onderzoek in ieder geval tot doel de vaststelling van archeologische resten in de ondergrond, dan wel de diepteligging van een rivierduin.
 - d. in lid 8 dan kan in beginsel worden volstaan met een bureauonderzoek dat de specifieke archeologische verwachting vaststelt.
12. In het bestemmingsplan wordt bepaald dat de in lid 10 van deze beleidsregel bedoelde omgevingsvergunning wordt verleend, wanneer uit het in lid 11 bedoelde standaardrapport in voldoende mate is gebleken dat:
- a. het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd; of
 - b. de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad; of
 - c. in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn.

3. Bouwactiviteiten

In een bestemmingsplan wordt bepaald dat wanneer ten gevolge van een bouwactiviteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel a, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in de gebieden die op bij deze beleidsregel behorende en als zodanig gewaarmerkte gemeentelijke archeologische beleidskaart zijn aangegeven als:

1. AW1, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 100 m² of meer en dieper dan 35 cm-Mv verboden zijn;
2. AW2, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat door- of vergravingen van dijken verboden zijn;
3. VAW1, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 100 m² of meer en dieper dan 35 cm-Mv verboden zijn;
4. VAW2, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 500 m² of meer en dieper dan 50 cm-Mv verboden zijn;
5. VAW3, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 500 m² of meer en dieper dan 150 cm-Mv verboden zijn;
6. VAW4, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 2.500 m² of meer en dieper dan 50 cm-Mv verboden zijn;
7. VAW5, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat bodemverstoringen met een oppervlak van 10.000 m² of meer en dieper dan 50 cm-Mv verboden zijn;
8. VAW6, wordt in het bestemmingsplan bepaald dat een bureauonderzoek, conform de vigerende KNA waterbodems, noodzakelijk is;
9. VAW7 geen vervolgonderzoek noodzakelijk.

10. In het bestemmingsplan wordt bepaald dat het college van burgemeester en wethouders van de verboden als bedoeld in de leden 1 tot en met 8 bij omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid, onderdeel b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (aanlegvergunning) ontheffing kan verlenen.

11. In het bestemmingsplan wordt bepaald dat bij een aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in lid 10 een standaardrapportage wordt overgelegd, waarin de resultaten van een onderzoek naar archeologische waarden in de ondergrond zijn vastgelegd. Wanneer de bodemverstoring plaatsvindt in een gebied als bedoeld:

a. in de leden 1, 3, 4, 5 en 7 van deze beleidsregel, dan heeft het archeologisch onderzoek in ieder geval tot doel de vaststelling van archeologische resten in de ondergrond;

b. in lid 2, dan heeft het archeologisch onderzoek in ieder geval tot doel het verkrijgen van inzicht in de opbouw en ouderdom van de dijk.

c. in lid 6, dan heeft het archeologisch onderzoek in ieder geval tot doel de vaststelling van archeologische resten in de ondergrond, dan wel de diepteligging van een rivierduin.

d. in lid 8 dan kan in beginsel worden volstaan met een bureauonderzoek dat de specifieke archeologische verwachting vaststelt.

12. In het bestemmingsplan wordt bepaald dat de in lid 10 van deze beleidsregel bedoelde omgevingsvergunning wordt verleend, wanneer uit het in lid 11 bedoelde standaardrapport in voldoende mate is gebleken dat:

a. het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd; of

b. de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad; of

c. in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn.

13. In het bestemmingsplan wordt bepaald dat het college van burgemeester en wethouders aan de omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel a, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht met in achtneming van de conclusies uit het archeologische standaardrapport als bedoeld in de leden 1 tot en met 12, voorwaarden kunnen verbinden ter bescherming van de archeologische waarden in de ondergrond, zoals bepaald in artikel 2.22 derde lid, onderdeel d van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht gelezen in samenhang met artikel 5.2 lid 1 van het Besluit omgevingsrecht.

4. Bestemmingsplan op aanvraag

Voor een bestemmingsplanprocedure op aanvraag geldt, dat de aanvrager met in achtneming van de in artikel 2 lid 1 tot en met 9 en artikel 3 lid 1 tot en met 9 van deze beleidsregel omschreven verwachtingsgebieden en de met deze verwachtingsgebieden corresponderende bodemverstoringen een archeologisch onderzoek overlegt. Hierbij neemt de aanvrager de in artikel 2 lid 11 en artikel 3 lid 11 omschreven onderzoeksdoelen in acht. Bij de beoordeling van het archeologisch standaardrapport betreft de gemeenteraad de criteria uit artikel 2 lid 12 van deze beleidsregel.

5. Slotbepaling Deze beleidsregel wordt aangehaald als Beleidsregel Archeologie in bestemmingsplannen

5.3 Overige ruimtelijke procedures; de omgevingsvergunning

Behalve in bestemmingsplannen speelt archeologie een rol in een omgevingsvergunning waarmee het college 'ontheffing' verleent voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan (artikel 2.1 lid 1 sub c Wabo). Zodoende heeft het college van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht de Beleidsregel Archeologie in omgevingsvergunningen vastgesteld.

5.4 Beleidsregel Archeologie in omgevingsvergunningen

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht acht het noodzakelijk om op basis van artikel 41 van de Monumentenwet 1988 in samenhang met artikel 2.1 lid 1 sub c, alsmede artikel 1:4 lid 4 van de Algemene wet bestuursrecht ter bescherming van archeologische waarden in de ondergrond, bij de verlening van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 sub c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht de volgende beleidsregel in acht te nemen.

1. Begrippen

Op deze beleidsregel is de begripsomschrijving uit artikel 1 van de 'Beleidsregel Archeologie in bestemmingsplannen' van toepassing.

2. Archeologisch standaardrapport

Indien een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in een gebied dat op bij deze beleidsregel behorende en als zodanig gewaarmerkte gemeentelijke archeologische beleidskaart is aangeven als:

1. AW1, overlegt de aanvrager een archeologisch standaardrapport wanneer de activiteit waarop de aanvraag betrekking heeft een bodemverstoring met een oppervlak van 100 m² of meer en dieper dan 35 cm-Mv tot gevolg heeft; of
2. AW2, overlegt de aanvrager een archeologisch standaardrapport wanneer de activiteit waarop de aanvraag betrekking heeft door- of vergravingen van een dijk tot gevolg heeft; of
3. VAW1, overlegt de aanvrager een archeologisch standaardrapport wanneer de activiteit waarop de aanvraag betrekking heeft een bodemverstoring met een oppervlak van 100 m² of meer en dieper dan 35 cm-Mv tot gevolg heeft; of
4. VAW2, overlegt de aanvrager een archeologisch standaardrapport wanneer de activiteit waarop de aanvraag betrekking heeft een bodemverstoring met een oppervlak van 500 m² of meer en dieper dan 50 cm-Mv tot gevolg heeft; of
5. VAW3, overlegt de aanvrager een archeologisch standaardrapport wanneer de activiteit waarop de aanvraag betrekking heeft een bodemverstoring met een oppervlak van 500 m² of meer en dieper dan 150 cm-Mv tot gevolg heeft; of
6. VAW4, overlegt de aanvrager een archeologisch standaardrapport wanneer de activiteit waarop de aanvraag betrekking heeft een bodemverstoring met een oppervlak van 2.500 m² of meer en dieper dan 50 cm-Mv tot gevolg heeft; of

7. VAW5, overlegt de aanvrager een archeologisch standaardrapport wanneer de activiteit waarop de aanvraag betrekking heeft een bodemverstoring met een oppervlak van 10.000 m² of meer en dieper dan 50 cm-Mv tot gevolg heeft; of

8. VAW6, overlegt de aanvrager een archeologisch bureauonderzoek, conform de vigerende KNA waterbodems, bij ingrepen anders dan reguliere onderhoudswerkzaamheden.

3. Doel van het archeologische onderzoek

Het archeologisch onderzoek als bedoeld in:

- a. artikel 2 lid 1, 3, 4, 5 en 7 van deze beleidsregel, heeft tot doel de vaststelling van archeologische resten in de ondergrond;
- b. artikel 2 lid 2, heeft tot doel het verkrijgen van inzicht in de opbouw en ouderdom van de dijk.
- c. artikel 2 lid 6, heeft tot doel de vaststelling van archeologische resten in de ondergrond, dan wel de diepte ligging van een rivierduin.
- d. artikel 2 lid 8, omvat in beginsel een bureauonderzoek dat de specifieke archeologische verwachting vaststelt.

4. Afwegingskader

Het college van burgemeester en wethouders verleent de omgevingsvergunning, wanneer uit het in artikel 2 van deze beleidsregel bedoelde archeologisch standaardrapport in voldoende mate is gebleken dat:

- a. het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd; of
- b. de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad; of
- c. in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn.

5. Slotbepaling

Deze beleidsregel wordt aangehaald als: 'Beleidsregel Archeologie in omgevingsvergunningen'.

6. Erfgoedverordening

Met het vaststellen van de beleidsregels archeologie in bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen wordt de regeling zoals opgenomen in de “Erfgoedverordening Hendrik-Ido-Ambacht 2010”, vastgesteld door de gemeenteraad op 1 juli 2010, aangescherpt en verfijnd.

Integrale tekst artikel 16 uit de Erfgoedverordening:

Artikel 16 Instandhoudingsbepaling

1 Het is verboden om in een archeologisch monument, bedoeld in artikel 1, onder a, sub 2 of een archeologisch verwachtingsgebied, bedoeld in artikel 1, onder h, de bodem dieper dan 30 cm onder de oppervlakte te verstoren.

2. Het verbod in lid 1 is niet van toepassing indien;

a. het een verstoring betreft van een archeologisch monument of archeologisch verwachtingsgebied als aangegeven op de provinciale Archeologische Monumentenkaart of de landelijke Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden, en waarbij die verstoring plaatsvindt:

- in een gebied met lage archeologische verwachtingswaarde en het te verstoren gebied kleiner is dan 100 m², of;

- in een gebied met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde en het te verstoren gebied kleiner is dan 100 m², of;

- in een gebied met hoge archeologische verwachtingswaarde en het te verstoren gebied kleiner is dan 100 m².

b. in het geldend bestemmingsplan bepalingen zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.

c. sprake is van een activiteit als bedoeld in artikel 2.12, eerste en tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en hierin voorschriften zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.

d. het college nadere regels stelt met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden die leiden tot een verstoring van een archeologisch monument of archeologisch verwachtingsgebied als aangegeven op gemeentelijke archeologische waardenkaart of de gemeentelijke beleidsadvieskaart, dan wel bij het ontbreken daarvan, de provinciale Archeologische Monumentenkaart of de landelijke Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden;

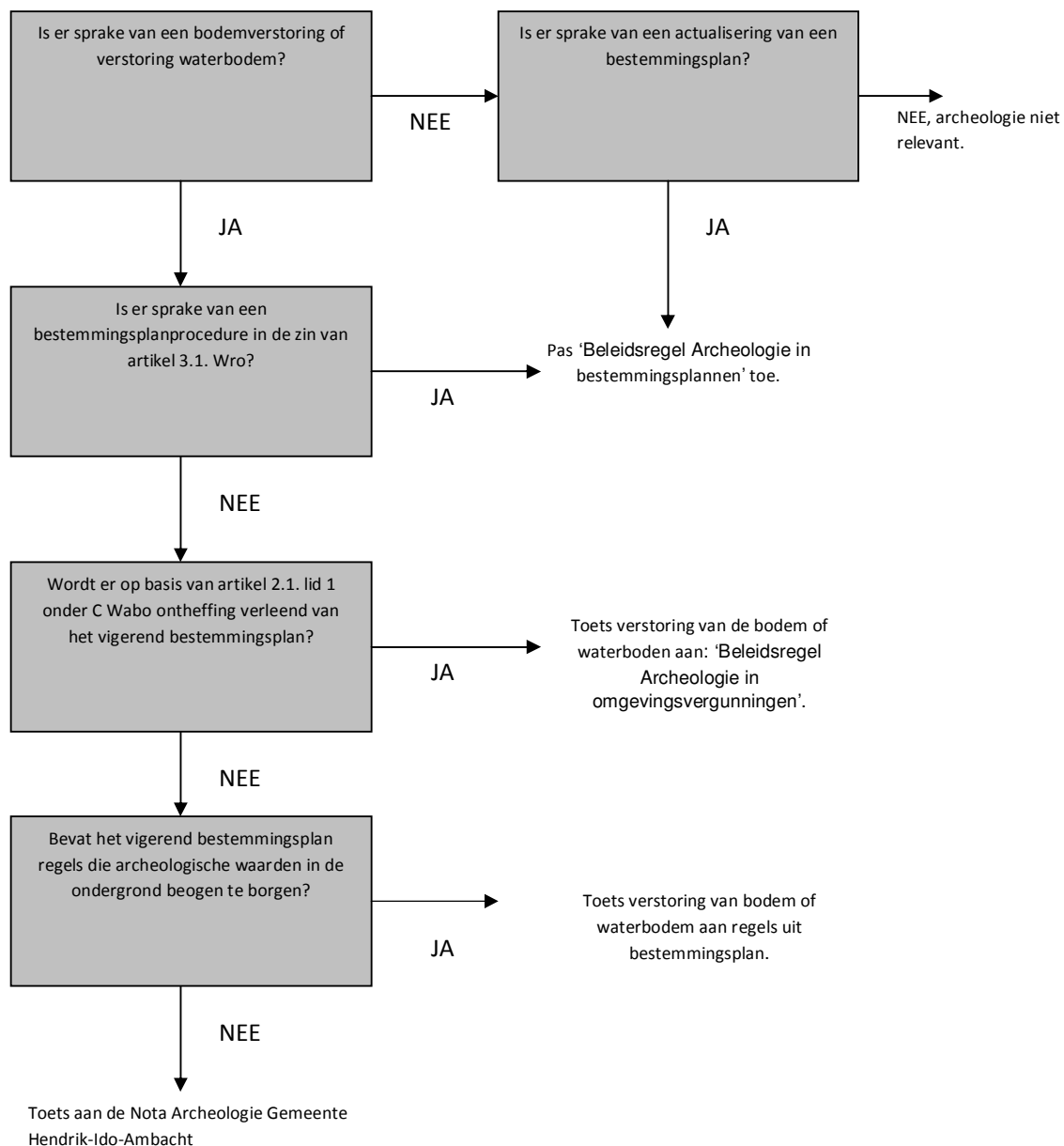
e. een rapport is overgelegd waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld en waaruit blijkt dat:

- het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd; of
- de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad; of
- in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn.”

Artikel 16 Instandhoudingsbepaling uit de erfgoedverordening wordt vervangen door de vastgestelde beleidsregels archeologie in bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen.

7 Verhouding tussen regelingen

Deze beleidsnota omschrijft verschillende archeologische regelingen. In figuur 1 is een beslisschema opgenomen, die in de praktijk behulpzaam kan zijn om te bepalen welke regeling van toepassing is.

8. Kwaliteitsborging

De gemeente kan een aanvrager van een bestemmingsplan, een omgevingsvergunning voor de activiteit bouw, aanleggen of een afwijking van het bestemmingsplan verplichten om een archeologisch onderzoek uit te voeren. Dit standaardrapport moet inzicht geven in de archeologische waarden in de ondergrond. In de Memorie van toelichting³ op de Wamz is aangegeven dat een archeologisch standaardrapport alleen kan worden verlangd indien de archeologische informatie ter beoordeling van de aanvraag onvoldoende is. Als burgemeester en wethouders zelf over informatie beschikken, dan wel informatie op eenvoudige wijze kunnen verkrijgen, rust op burgemeester en wethouders de plicht om die gegevens zelf te vergaren. Met het RAAP-onderzoeksrapport en de hierop gebaseerde gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart heeft de gemeente aan deze verplichting voldaan. De in de voorgaande hoofdstukken opgenomen beleidsregels geven aan wanneer een initiatiefnemer een archeologisch standaardrapport moet overleggen.

Dit hoofdstuk beschrijft de wijze waarop de gemeente het archeologisch standaardrapport toetst. Hiermee beoogt de gemeente de kwaliteit van deze toets te borgen, zodat het archeologie op een voldoende zorgvuldige wijze in de besluitvorming betreft.

8.1 Het selectiebesluit

Wanneer de gemeente een archeologisch standaardrapport ontvangt, beoordeelt de gemeente of het uitgevoerde onderzoek van voldoende kwaliteit is en of de resultaten van het onderzoek de conclusie kunnen dragen. Bij deze toetsing betreft de gemeente de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA). De gemeente realiseert zich dat de toetsing van een archeologisch standaardrapport specifieke kennis vereist. Om deze redenen zijn er werkafspraken gemaakt met de gemeente Dordrecht, waarbij een senior KNA archeoloog van deze gemeente het archeologisch standaardrapport toetst.

Mede op basis van het resultaat van de toetsing door de senior KNA archeoloog, neemt de gemeente een beslissing. De praktijk duidt deze beslissing aan met de term 'selectiebesluit'. Grofweg kan het selectiebesluit inhouden dat:

- vaststaat dat geen archeologische waarden in de ondergrond aanwezig zijn. De gemeente houdt bij de besluitvorming (en later de uitvoering van de aangevraagde activiteiten) dan verder geen rekening met archeologie. Dit selectiebesluit neemt de gemeente dan op in de toelichting op het bestemmingsplan of in de overwegingen van de te verlenen omgevingsvergunning;
- er aanwijzingen zijn dat er archeologische waarden in de ondergrond aanwezig zijn. Er volgt dan een verzoek aan de aanvrager om zijn aanvraag om een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning aan te vullen. Uiteraard zal dit verzoek mede op basis van de toets van de senior KNA archeoloog, voldoende specifiek moeten zijn. Hier manifesteert het 'selectiebesluit' zich als een verzoek om aanvulling van de aanvraag.
- het noodzakelijk is om aanvullende voorwaarden te verbinden aan het bestemmingsplan of omgevingsvergunning met het oog op de bescherming van archeologische waarden in de ondergrond. Het 'selectiebesluit' wordt in dit geval geabsorbeerd door het besluit op de aanvraag;

³ Kamerstukken II, 2003/04, 29 259, nr. 3, pagina 47 j.o. pagina 43.

- de gemeente de aanvraag moet weigeren. Het zal hier om uitzonderingen gaan. Het gaat hierbij om situaties, waarbij een aanpassing van een bouwplan of een opgraving (bijzondere) archeologische waarden in de ondergrond onvoldoende borgen. Het selectiebesluit krijgt hier de vorm van een weigeringsbesluit.

8.3 Rechtsbescherming

Het selectiebesluit is geen (appellabel) besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. De term 'selectiebesluit' is afkomstig uit de KNA. Er is voor gekozen om deze term in deze nota op te nemen, omdat daarmee wordt aangesloten bij het dagelijks spraakgebruik.

Een 'selectiebesluit' kan in sommige gevallen verstrekkende gevolgen hebben omdat de aanvrager wordt geconfronteerd met extra kosten door: aanvullend onderzoek, de aanpassing van zijn (bouw)plannen of een opgraving. Wanneer de aanvrager hier tegen wil ageren, zal hij hiervoor de (reguliere) rechtsmiddelen moeten gebruiken, zoals het indienen van een zienswijze of het aanspannen van een bezwaar- en beroepsprocedure naar aanleiding van het besluit op zijn aanvraag. Ook is het mogelijk dat een derde belanghebbende van deze rechtsmiddelen gebruik maakt, bijvoorbeeld wanneer deze belanghebbende van mening is dat archeologie onvoldoende is betrokken in de besluitvorming.

Details van de door Mattijs Jansz Been vervaardigde kaart uit 1615. Weergegeven is de oude steenplaats ('den steen ooven') net ten noordoosten van het 'huis met zadeldak' (Vredenburg?). Verder zijn de opwassen en de zalmsteken in de Noord goed te zien (N.B. het noorden is links).